

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

2700 Благоевград, ул. Иван Михайлов, 66
Tel. + 359 /73/ 8855 01, E-mail: info@swu.bg
<http://www.swu.bg>

КАТЕДРА ПО ЛИТЕРАТУРА И ЕТНОЛОГИЯ

МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА: ФОЛКЛОРИСТИКА И ЕТНОГРАФИЯ

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН: МАГИСТЪР

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: МАГИСТЪР ФОЛКЛОРИСТ, ЕТНОГРАФ

ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ОБУЧЕНИЕТО: 2 СЕМЕСТЪРА

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: РЕДОВНА

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

1. Предназначение на магистърска програма

Магистърска програма „Фолклористика и етнография“ (2 семестъра) е предназначена както за специалисти, завършили бакалавърските специалности от професионално направление 2.1. Филология, така и към бакалаври от други професионални направления, в чието обучение е включено изучаването на български (балкански) фолклор, фолклористика, етнология, етнография, етнохореология и етномузикология. Програмата допълва, надгражда и профилира знанията по традиционната фолклорна (словесна, материална, музикална и танцова) култура получени в бакалавърските степени.

В общ план магистърската програма „Фолклористика и етнография“ предлага базови дисциплини в областта на фолклористиката и етнографията и чрез своята комплексност гарантира висока професионална подготовка на завършилите я.

Програмата включва дейности от различен характер, които се обединяват от основната ѝ цел и спецификация: 1) образователни, 2) изследователски и 3) други (административно-организационни и др.)

Програма отговаря на нарастващия интерес към традиционната фолклорна култура (словесна, музикална, танцова и материална) както сред учителите филолози, така и сред голям брой читалищни работници в цялата страна. Програмата дава допълнителна квалификация в областта на словесното фолклорно творчество, етнографията, етномузикологията, етнохореология и музеологията.

2. Обща квалификация и специализация на програмата

Магистърската програма включва в учебния си план базови дисциплини в областта на фолклористиката и етнографията – история на българската фолклористика, етнография на България, запознаване с българския словесен фолклор, етномузикология, етнохореология, музеология и др., представени в достатъчен брой часова за лекции, семинари и извънаудиторна заетост. Така програмата ще осигури високата професионална квалификация на обучаващите.

За всеки от двата семестъра е предвидено изучаването и на една избираема дисциплина от областта на словесния фолклор, традиционната празнична система, традициите и културното наследство, визуализация на традиционната култура или медийното ѝ отразяване. С възможността за избор на дисциплина програмата дава възможност на обучаващия се да надгради и профилира своите компетенции в област съобразно своите научни и образователни предпочитания.

Завършилите програмата получават образователна степен магистър – фолклорист и етнограф в професионално направление 2.1. Филология.

3. Сфери на професионална реализация

Магистърът филолог – фолклорист и етнограф има целенасочена подготовка да:

- а) продължи образованието си в образователната и научна степен „Доктор“;
- б) менажира различни културни дейности (музейна, обучителна, издателска, разпространителска, промотивна, рекламна и пр.);
- в) магистърът филолог – фолклорист и етнограф има необходимите изградени умения за самостоятелна изследователска работа, както и за самостоятелна преподавателска дейност в различни формати (курсове, квалификационни програми, учебни програми и пр.).

Обучението в магистърската програма „Фолклористика и етнография“ осигурява (по чл. 9, ал. 1 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“):

- задълбочена научно-теоретична и специализирана подготовка по специалността;
- усъвършенстване на теренната и научноизследователската работа в областта на фолклористиката, етнологията и етнографията;
- условия за образователна мобилност на студентите, в т.ч. международна сравнимост на получаваните знания и придобитите умения;
- развитие на способности за адаптация в условията на икономически и технологични промени.

Професии, които могат да упражняват завършилите специалността: Завършилите магистърската програма придобиват съгласно НКПД-2011 професиите: *уредник, музей* (26216004); *завеждащ филиал, музей* (26216008); *главен уредник, музей* (26217001); *етнолог* (26326007); *специалист по културен туризъм* (26326016); *фолклорист* (26528028).

СТРУКТУРА НА УЧЕБЕН ПЛАН

ОБЛАСТ НА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ: 2.ХУМАНИТАРНИ НАУКИ

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ: 2.1. ФИЛОЛОГИЯ

СПЕЦИАЛНОСТ: ФОЛКЛОРИСТИКА И ЕТНОГРАФИЯ

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН: МАГИСТЪР

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ: РЕДОВНА

Първа година			
Първи семестър	ECTS	Втори семестър	ECTS

	кредит и		кредит и
Етнохореология	7.0	Традиции и културно наследство	3.0
Етномузикология	7.0	Култура и субкултури	3.0
Българско народно изкуство	7.0	Традиционна материална култура	3.0
Етнични и религиозни общности в България	7.0	Музеология	4.0
Избираема дисциплина (студентите избират дисциплини до натрупване на необходимия брой кредити)	2.0	Избираема дисциплина (студентите избират дисциплини до натрупване на необходимия брой кредити)	2.0
	Общо 30		Общо 15
		Държавен изпит по фолклористика и етнография или Защита на дипломна работа	15
	Общо 30		Общо 30

ОБЩО ЗА 1 УЧЕБНА ГОДИНА: 60 КРЕДИТА

ИЗБИРАЕМИ ДИСЦИПЛИНИ			
№	Наименование на учебната дисциплина	семестър	ECTS кредити
1.	Българска диаспора	I	2.0
2.	Български фолклорен епос	I	2.0
3.	Традиции и модернизация в българската култура	I	2.0
4.	Традиционни и съвременни празници	I	2.0
5.	Традиции и културно наследство	II	2.0
6.	Пътеписи, пътешественици и туризъм	II	2.0
7.	Традиционна култура и визуализация	II	2.0
8.	Медии и традиционна култура	II	2.0
9.	Канонични и неканонични религиозни формации в българската традиционна общност	II	2.0
10.	Традиционно народно облекло	II	2.0
11.	Традиционно жилище, уредба и покъщнина	II	2.0
12.	Храна и хранене	II	2.0

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ДИСЦИПЛИНИ

ЕТНОХОРЕОЛОГИЯ

ECTS кредити: 7

Форма на оценяване: изпит

Семестър: I

Седмичен хорариум: 2л+1су+11иаз

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра Хореография

Факултет по изкуствата

Лектори:

Проф. Николай Цветков, Катедра Хореография,

tsvetkov_n@swu.bg

Доц. д-р Георги Гаров, Катедра Хореография,

ggarov@swu.bg

тел. +359 73 588 501

Анотация:

Целта на дисциплината е да запознае студентите с българския танцов фолклор от всички етнографски области на България, с историята на неговото проучване, документиране и систематизиране. Едновременно с теоретичната подготовка студентите получават и задълбочена практическа подготовка по овладяването на представителни танцови образци от всички етнографски области на страната.

Съдържание на учебната дисциплина:

В лекционния курс са включени теми от областта на българската етнохореология. Дисциплината „Етнохореология“ съдържа общ преглед на българския танцов фолклор. Дават се исторически сведения за българските народни танци. Изучават се фолклорни танцови образци от всички етнографски области, с цел запознаване със стила и характера на изпълнение.

В упражненията студентите овладяват различни образци от българския танцов фолклор. Съдържание на учебната дисциплина: 1. Общ преглед на българския танцов фолклор 2. Запознаване с танцови образци от Северняшката фолклорна област. 3. Исторически сведения за българските народни танци. 4. Запознаване с танцови образци от Шопската фолклорна област. 5. Танцът като обществено развлечение. 6. Обредна танцова култура. Обредни танци от календарния цикъл. Обредни танци от семейния цикъл. 7. Женски обредни танци. Момински и женски обредни танци . 8. Мъжки обредни танци.

Технология на обучението и оценяване:

Изпитът е писмен. Състои се в разработването на два въпроса от приложения конспект. Всички писмени работи се съхраняват за срока, определен от Правилника за образователните дейности. Те подлежат на контрол от съответните органи.

ЕТНОМУЗИКОЛОГИЯ

ECTS кредити: 7

Форма на оценяване: изпит

Седмичен хорариум: 2л+1су+11иаз

Статут на дисциплината: задължителна

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра Музика

Факултет по изкуствата

Лектори:

Проф. д.н. Иванка Влаева, Катедра Музика,

vlaeva@swu.bg

тел. +359 73 588 501

Анотация:

Дисциплината „Етномузикология“ е насочена към изграждането на знания и практически умения относно съвременното състояние и развитието на музикалното изкуство и култура през XX век в глобален мащаб. Курсът има за цел да запознае студентите със спецификата на музикалните процеси в различни култури, като се разглежда както музиката на отделни региони, така и световните музикални взаимодействия. Получените знания са необходими за бъдеща реализация в сфери, свързани както с образованието, така и с културния мениджмънт, медиите и бизнеса. Учебната дисциплина съдейства за професионалното израстване на студентите чрез формиране на базисни музикални познания и способности, необходими за изграждането на музикантски умения и компетентности, съответстващи на съвременните изисквания на пазара на труда.

Съдържание на учебната дисциплина

Курсът изгражда у студентите системни познания за етномузикологията като научна дисциплина, нейната история, методи и основни направления. Въвеждат се класически и съвременни концепции за изследване на музиката като културен феномен, като акцент се поставя върху интердисциплинарния подход – връзките на музиката с етнологията, антропологията, социологията и културологията.

В съдържанието на програмата се включват следните основни тематични ядра:

Историческо развитие на етномузикологията – възникване на дисциплината, ранни методи на събиране и анализ на музикални традиции, класически школи и техните представители.

Методи на изследване – теренни проучвания, звукозапис, транскрипция, сравнителен анализ на музикални системи, както и нови дигитални технологии за събиране и обработка на музикални данни.

Музика и култура – разглеждане на музиката като социална практика, връзка между музика, ритуал, празник, идентичност и власт. Анализират се функциите на музиката в различни култури и нейното значение за конструиране на общностни идентичности.

Регионални музикални традиции – изучаване на музиката на Балканите, Средиземноморието, Африка, Азия и Латинска Америка, като се акцентира върху характерни инструменти, стилове, изпълнителски практики и връзките между традиционна и съвременна музика.

Глобализация и музикални взаимодействия – процеси на трансфер и смесване на музикални стилове, световната музика (world music), нови жанрове и комерсиални употреби на традиционната музика.

Етномузикология и съвременност – критични перспективи, свързани с въпросите за автентичност, културна собственост, музикален пазар и ролята на медиите в популяризирането на музикални традиции.

В рамките на курса студентите придобиват умения за анализ на музикални произведения и практики в техния културен контекст, както и за прилагане на теоретични знания в практически задачи и дискусии.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението включва лекции и семинарни занятия, комбинирани с практически упражнения – слушане и анализ на музикални примери, работа със звукозаписи, транскрипция и обсъждане на конкретни казуси. Самостоятелната работа включва четене на специализирана литература, подготовка на писмени задания и участие в дискусии.

Извънаудиторната заетост предвижда консултации, работа с аудиоархиви, теренни наблюдения и изследователски задачи.

Оценяването се извършва чрез текущ контрол и писмен изпит, който проверява: познанията върху основните концепции и методи на етномузикологията; уменията за анализ на музикални традиции и културни процеси; способността за критичен подход към съвременните музикални взаимодействия и глобализацията.

БЪЛГАРСКО НАРОДНО ИЗКУСТВО

ECTS кредити: 7

Седмичен хорариум: 2л+1су+1л и аз

Форма на оценяване: изпит

Статут на дисциплината: задължителна

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,

analuleva@gmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Програмата запознава студентите с българското народно изкуство, с изследванията, историята, дяловете и съвременните му превъплъщения. След успешното завършване на курса студентите следва да: познават основните дялове на народното изкуство от предмодерните времена, да могат да идентифицират произведения на народното изкуство, да са запознати със символиката и употребата на вещите; да имат знания, които да им позволят да работят в етнографски музей или в институции, свързани с опазването и управлението на културното наследство.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната програма на дисциплината *Българско народно изкуство* предоставя знания за един дял от традиционната (прединдустриална) култура, който е свързан с представите и реализациите на естетическото чувство на хората от предмодерната епоха. Разглеждайки културата като синкретична и изразяваща в своята цялост представите на хората за света, терминът „изкуство“ в нейния контекст има специфичен смисъл, различен от изкуството в съвременността като част от „високата“ или популярната култура. Народното изкуство включва редица форми на художествено изразяване, създавани и предавани от поколенията в рамките на българските традиции. В курса се

разглеждат основните дялове на българското народно изкуство: облекло, шевици и везба, дърворезба, керамика и грънчарство, произведения на народни занаяти и домашни занаяти. Българското народно изкуство се разглежда и като важна част от културното наследство на България.

Технология на обучението и оценяване:

Изпитът е писмен. Състои се в разработването на два въпроса от приложения конспект. Всички писмени работи се съхраняват за срока, определен от Правилника за образователните дейности. Те подлежат на контрол от съответните органи.

ЕТНИЧНИ И РЕЛИГИОЗНИ ОБЩНОСТИ В БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 7

Форма на оценяване: изпит

Семестър: I

Седмичен хорариум: 2л+1су+1л+1аз

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Доц. д-р Илия Недин, Катедра по литература и етнология,

i_nedin@hotmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Курсът цели да въведе студентите в типологията на човешките общности и групи; да ги запознае с историята, културата и социалните проблеми на основните малцинствени общности и групи в България. В следствие на теоретичната подготовка студентите ще придобият знания и умения за работа с малцинствени и религиозни общности и за решаване на възникнали проблеми, произтичащи от малцинствени или религиозни различия.

Съдържание на учебната дисциплина:

Понятието „общност“ заема ключово място в етнологичното познание. Те играят ролята на свързващо звено в социологическата структура личност – общност – общество. Връзката между личността и обществото не е непосредствена. Тя се осъществява чрез различни по вид общности – етнически и религиозни, което предполага и специфична множествена идентичност. Общностите – етнически и религиозни – представят обособени отношения, осмисляни през изповядваната от общността религия или етническите ѝ специфики.

Курсът цели въвеждане в характера и спецификите на етническите и религиозни общности в България. Въз основа на получените теоретични познания, курсът запознава студентите с историята и културните особености на основните малцинствени общности в България. Уводната част на дисциплината има теоретичен (типология на социалните общности и групи); втората основна част от лекциите, както и семинарните занимания, са посветени на малцинствените и религиозните общности в България. Дисциплината разглежда както държавната политика към малцинствата в България, така и историческите и културни характеристики на основните малцинствени групи.

Технология на обучението и оценяване:

След успешното приключване на обучението по програмата Етнически и религиозни общности в България студентите трябва да имат следните компетенции: да са усвоили основни определения за етнически и религиозни общности, дефинирани в историята на социалните науки; да са запознати с проблема за диаспорите в исторически и съвременен контекст; да са овладели критичен и аналитичен подход към малцинствената проблематика, който да им позволи да се дистанцират от популярните негативни стереотипи; познават общите характеристики на основните малцинствени общности в България.

Изпитът е писмен. Състои се в разработването на два въпроса от приложения конспект. Всички писмени работи се съхраняват за срока, определен от Правилника за образователните дейности. Те подлежат на контрол от съответните органи.

ТРАДИЦИИ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

ECTS кредити: 3

Форма на оценяване: изпит

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+1су+3иаз

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,

analuleva@gmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Курсът *Традиции и културно наследство* има за цел да запознае студентите с теоретичните и приложни проблеми, свързани с разбирането и изучаването на традициите и управлението и употребите на културното наследство.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната програма на дисциплината *Традиции и културно наследство* има теоретична и практико-приложна насоченост, свързани с конструирането, управлението и употребите на традициите и културното наследство.

Този курс цели да задълбочи знанията на студентите в областта на етнографията и фолклористиката чрез въвеждането им в две основни тематични области за тях – конструирането и функциите на традициите и културните наследства.

След успешното завършване на курса студентите следва да: познават основните теоретични и приложни проблеми, свързани с конструирането, управлението и употребите на традициите и културното наследство; да придобият знания, които да им позволят да работят в етнографски музей или в институции, свързани с опазването и управлението на културното наследство.

Технология на обучението и оценяване:

Изпитът е писмен. Състои се в разработването на два въпроса от приложения конспект. Всички писмени работи се съхраняват за срока, определен от Правилника за образователните дейности. Те подлежат на контрол от съответните органи.

КУЛТУРА И СУБКУЛТУРИ

ECTS кредити: 3

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+1су+3иаз

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Гл. ас. д-р Венцислав Божинов, Катедра по литература и етнология

vbozhinov@abv.bg

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината има за цел да запознае студентите с основни теоретични и практически аспекти на културата и субкултурите. Акцент се поставя върху разнообразието на културни форми, възникването и развитието на субкултурни явления, тяхното влияние върху идентичността и социалните процеси. Разглеждат се връзките между масова, популярна и елитарна култура, ролята на медиите, музиката, изкуството и дигиталните технологии в създаването и разпространението на субкултури. Дисциплината дава възможност за критическо осмисляне на културното разнообразие и съвременните социални трансформации.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната програма въвежда в дисциплината, като представя предмета, целите и задачите. Запознава студентите с основни дефиниции на културата и подходите за нейното изучаване, както и със структура и функции на културата.

На следващ етап студентите се запознават с опозицията масова и елитарна култура и с медийните влияния върху популярна култура.

Второто основно тематично ядро на лекционния курс запознава студентите със субкултурите и очертава теоретичните рамки и основните понятия. В тази част на програмата темите са свързани с представяне на: историческите корени на младежките субкултури; връзката между субкултури и идентичност; алтернативните и контракултурите, както и появата на дигиталните субкултури в Интернет. Място в програмата е отредено и на запознаването с музикалните субкултури – рок, пънк, хип-хоп, техно, както и с глобализация и трансформация на субкултурите и възникването на социални конфликти и сблъсък на култури и субкултури.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се осъществява чрез лекционни занятия и самостоятелна работа на студентите. Извънаудиторната заетост включва: консултации с преподавателя, подготовка на писмени разработки (курсови работи, есета), теренни проучвания върху субкултурни общности, както и участие в дискусии. Оценяването се извършва на базата на текущ контрол, който отчита активността на студентите, писмени задания и финално представяне по избрана тема, както и на изпит по заложения в програмата конспект.

ТРАДИЦИОННА МАТЕРИАЛНА КУЛТУРА

ECTS кредити: 5

Форма на оценяване: изпит

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+1су+2иаз

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,

analuleva@gmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината *Традиционна материална култура* запознава студентите с традиционната (преиндустриална) материална култура на българите и другите основни етнически общности в България. В теоретичен план дисциплината предлага знания за развитието на науката и съвременните подходи в изследването на традиционната материална култура.

Съдържание на учебната дисциплина:

Водеща е концепцията за културата като динамична система и разглеждането ѝ в съответния социален и исторически контекст. Главните тематични области включват основните дялове на материалната култура – традиционни поминъци, селище, жилище, покъщнина, домашни дейности и традиционни занаяти, храна и хранене, облекло, вещите в обреден контекст; музеализиране, превръщане и употреба на материалната култура като културно наследство. Този поглед към традиционната култура като система се съчетава с исторически подход, който показва нейната динамика и промяна в модерната епоха и последвалите процеси на идеологизиране и естетизиране на елементи на традиционната и превръщането ѝ в културно наследство.

Обучението по дисциплината си поставя задача на основата на получените знания студентите да познават в дълбочина различните елементи на традиционната материална култура, основни регионални варианти; да имат компетентност за използваните термини. Студентите се запознават с основните трудове, свързани със събирането и изследването на етнографията на България. След завършване на курса студентите трябва: да познават основните концепции за българската традиционната/предмоделна култура; познават етнографията на България в основните ѝ дялове и регионални варианти; могат да обсъждат културните явления, имайки предвид тяхната историческа динамика и механизми за конструиране

Технология на обучението и оценяване

Обучението се провежда чрез лекции и семинарни занятия, които се съчетават със самостоятелна работа на студентите – четене на специализирана литература, работа с етнографски източници, подготовка на писмени задания и участие в дискусии. Извънаудиторната заетост включва теренни наблюдения, анализ на музейни експозиции и проекти, свързани с документално изследване на материалната култура.

Оценяването на придобитите знания и умения се извършва чрез текущ контрол и финален писмен изпит. Текущият контрол отчита активността на студентите по време на занятията, качеството на писмените задания и участието им в практически упражнения. Писменият изпит проверява теоретичната подготовка, способността за аналитичен

прочит на различни явления от материалната култура и умението за прилагане на научните подходи в тяхното интерпретиране.

МУЗЕОЛОГИЯ

ECTS кредити: 4

Форма на оценяване: изпит

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+1су+2иаз

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,

analuleva@gmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината *Музеология* запознава студентите с основните понятия и приложни проблеми на музеологията. Програмата поставя акцент върху съвременното разбиране за музеологията, върху методите и най-новите начини за събиране, систематизиране, запазване, научно определяне и подреждане на музейните експозиции, както и тяхното популяризиране.

Съдържание на учебната дисциплина

Учебната програма на дисциплината *Музеология* има теоретична и практико-приложна насоченост, която да даде основополагащо знание за историята и структурата на музеите, тяхното управление и съвременни функции. Основните тематични блокове включват исторически обзор на възникването и дейността на първите музеи в България и Европа; корекционна и експозиционна дейност, образователни и насочени към публиките програми; музеализиране на наследството; музеи и публики; съвременни проблеми на музеологията.

Този курс цели да задълбочи знанията на студентите в областта на историята на етнологията и музеологията като нейно актуално изследователско поле. Чрез деконструиране на национални културни символи (дефинирани като културно наследство) да развие критическо мислене и аналитични умения у студентите.

След успешното завършване на курса студентите следва да: познават основните теоретични и приложни проблеми, свързани с работата в музей; да имат базови компетенции в областта на съвременното музеезнание; имат познания за етнографското културно наследство и етнографския музей като основна институция за представянето и конструирането му; придобият знания, които да им позволят да работят в етнографски музей или в институции, свързани с опазването и управлението на културното наследство.

Технология на обучението и оценяване

Обучението се провежда чрез лекционни занятия и семинарни упражнения, които се съчетават със самостоятелна работа на студентите – четене на специализирана литература, анализ на музейни експозиции, подготовка на писмени разработки и участие в дискусии. Извънаудиторната заетост включва посещения на музеи, работа с музейни

каталози и документи, както и разработване на практически задачи, свързани с експозиционната и популяризаторската дейност.

Оценяването се извършва чрез текущ контрол и финален писмен изпит. Текущият контрол отчита активността на студентите в занятията, качеството на писмените им задания и способността им да прилагат теоретичните знания в практически контекст. Писменият изпит проверява усвоените знания за историята и съвременното състояние на музеологията, разбирането за основните принципи на музейната дейност и уменията за критически анализ на проблеми, свързани с културното наследство и музейната практика.

ИЗБИРАЕМИ ДИСЦИПЛИНИ

БЪЛГАРСКА ДИАСПОРА

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: I

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Гл. ас. д-р Венцислав Божинов, Катедра по литература и етнология

vbozhinov@abv.bg

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Учебната дисциплина „Българската диаспора“ разглежда историческите и съвременните измерения на българските общности извън пределите на страната. Курсът има за цел да запознае студентите с основните миграционни вълни, културното и социалното присъствие на българите зад граница, както и с ролята на диаспората за икономическото и културното развитие на България. Акцент се поставя върху поддържането на език и идентичност, върху институционалните и културните форми на общостен живот, както и върху предизвикателствата и перспективите пред новите поколения българи извън страната.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината въвежда понятието „диаспора“, предлага дефиниции и разграничения. Запознава студентите с исторически корени на българските общности: средновековни преселения, както и с българските общности в Османската империя и след Освобождението: Одринска Тракия, Македония, Банат, Бесарабия. Важен акцент в програмата са емигрантските вълни през XX век: икономическа и политическа миграция, както и новата българска миграция след 1989 г. Програмата проблематизира и върху проблемите с българските общности на Балканите: Банат, Бесарабия, Сърбия, Северна Македония, Гърция. Тематичния кръг на програмата включва и запознаване с българите в Западна Европа и Северна и Южна Америка и Австралия, както и със създадените от тях институции и културни организации. Една част от предвидените в учебната програма лекции се отнасят до език, култура и идентичност на българите зад граница, за

създадените от тях училища, медии и културни центрове. Не на последно място по важност програмата разглежда ролята на диаспората за България, влиянието ѝ върху икономиката и политиката в страната.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се провежда чрез лекционни занятия и самостоятелна работа на студентите. Извънаудиторната заетост включва: подготовка по специализирана литература, разработване на писмени задания (курсови работи, есета), участие в дискусии и презентации. Оценяването е на базата на текущ контрол и отразява както теоретичните знания, така и способността на студентите да анализират исторически и съвременни процеси, свързани с българската диаспора.

БЪЛГАРСКИ ФОЛКЛОРЕН ЕПОС

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: I

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Гл. ас. д-р Венцислав Божинов, Катедра по литература и етнология

vbozhinov@abv.bg

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Учебната програма на дисциплината *Български фолклорен епос* има за цел да запознае студентите с онази част от фолклорното словесно творчество от българския фолклор, в което се откроява като основополагащо епическото начало. Учебната програма се основава на водещата в съвременната фолклористика концепция за фолклора като тип художествена култура. Това е определящо за подхода, при който българското фолклорно епическо слово се изучава в контекста на обрядността, в която то е основен словесен конструкт. Това извежда на преден план както въпросите, свързани с функционирането на фолклорния епос като тип фолклорна история, така и определянето му като своеобразен етноструктуриращ елемент.

Съдържание на учебната дисциплина:

Програмата предвижда дискутиране на основни теоретични въпроси, свързани с фолклорния епос: към определението на понятието „фолклорен епос“; класическият и фолклорният епос; българският фолклорен епос в контекста на южнославянската епическа традиция; юнашкият епос в песенната традиция на българите; митическите песни и епическото начало; историческите песни като форма на фолклорен епос; хайдушките песни като форма на фолклорен епос; религиозно-легендарния епос; епически черти на фолклорната балада; епическото начало във фолклорната вълшебна приказка; жанровете от неприказната проза като форма на епос и пр.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се провежда чрез лекционни занятия и самостоятелна работа на студентите. Извънаудиторната заетост включва: подготовка по специализирана литература, разработване на писмени задания (курсови работи, есета), участие в дискусии и

презентации. Оценяването е на базата на текущ контрол и отразява както теоретичните знания, така и способността на студентите да познават епическите фолклорни „жанрове“, ролята на фолклорния епос за формиране и поддържане на ценностната и светогледна система на етничната група, както и да отчитат художествените аспекти на фолклорния епос и на разнообразието от словесните му проявления.

ТРАДИЦИИ И МОДЕРНИЗАЦИЯ В БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Гл. ас. д-р Венцислав Божинов, Катедра по литература и етнология

vbozhinov@abv.bg

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Учебната дисциплина „Традиции и модернизация в българската култура“ има за цел да запознае студентите с динамичната взаимовръзка между историческото културно наследство на България и процесите на съвременна модернизация. Курсът изследва основните елементи на българската култура – фолклор, обичаи, литература, музика, театър, кино, архитектура, религия и гастрономия – като проследява тяхното развитие, трансформация и съхранение в съвременния свят. Студентите ще придобият умения за анализ и критично осмисляне на традициите и техните модерни интерпретации, ще оценят влиянието на глобализацията и дигиталната среда върху културната идентичност и ще развият компетенции за комуникация на културни знания в различни формати.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната дисциплина разглежда културната идентичност на България като продукт на съчетание между традиции и модерни влияния. В рамките на курса студентите се запознават с народните обичаи и празници като Коледа, Сирни Заговезни, Великден, Кукери и регионални прояви като сурвакарските ритуали в Перник и нестинарството в село Българи. Особено внимание се обръща на начините, по които тези традиции се адаптират към съвременните условия, съхранявайки своята идентичност.

Занятията разглеждат развитието на традиционните занаяти и изкуства, както и тяхното интегриране в съвременни художествени форми. Литературата се проследява от фолклорните приказни и неприказни жанрове до модерната българска литература, като се обсъждат съвременни писатели и новите теми, които отразяват социални и културни промени.

Музиката и танците се изучават като живи носители на културното наследство, включително фолклорни фестивали и модерни музикални жанрове, използващи народни мотиви. Курсът включва театрални и кино изследвания, като анализира как народните мотиви присъстват в театралната традиция и съвременното българско кино. Религията и духовните практики се разглеждат като ключов елемент на културната идентичност, с

фокус върху православието, народните вярвания, клерикализма и съвременните форми на религиозност.

Архитектурата и градската култура се изучават чрез традиционни къщи, църкви и съвременни градски решения, като се подчертава съхраняването на културното наследство. Гастрономията се разглежда като културен символ, включително народни рецепти, празнични ястия и модерни ресторанти, съчетаващи традиция и иновации.

Дисциплината анализира влиянието на глобализацията върху културната идентичност и начина, по който модерни фестивали, медии и дигитални технологии, като Зимния фестивал на традициите в София или YouTube канали за български занаяти, променят възприемането на традициите. Особено внимание се обръща на новите поколения и техния подход към културното наследство в дигиталната епоха.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се осъществява чрез комбинация от лекции, семинари, дискусии и проектни задания. Лекциите предоставят теоретичната рамка, а семинарните занятия позволяват студентите да анализират конкретни примери от българската култура, да сравняват традиционни и модерни форми и да дискутират съвременни интерпретации. Оценяването на придобитите знания по учебната дисциплина се извършва чрез текуща оценка, която се базира на текущия контрол.

ТРАДИЦИОННИ И СЪВРЕМЕННИ ПРАЗНИЦИ

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: III

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,

analuleva@gmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината „Традиционни и съвременни празници“ има за цел да запознае студентите с празничната култура като специфично културно-историческо и социално явление. Курсът проследява както традиционните български календарни и семейни празници, така и тяхната трансформация и актуализация в условията на модерното и постмодерното общество. В центъра на вниманието са връзките между ритуал, празник и идентичност, както и ролята на празничността за социалната интеграция и културната динамика.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната програма въвежда студентите в теоретичните основи на празника като културна система, изяснявайки неговата структура, функции и социални измерения. В лекционните и семинарните занятия се разглеждат традиционните български календарни празници – Коледа, Лазаровден, Гергьовден, Великден, Еньовден и др., както и семейните празници – сватба, кръщение, погребални обреди. Анализират се тяхната

символика, ритуална логика и връзката им с цикличността на природата и живота на общността.

Курсът акцентира и върху процесите на модернизация и трансформация на празниците в съвременното общество. Представени са нови форми на празничност – национални и политически празници, градски и професионални празници, както и глобални културни явления като Свети Валентин, Хелоуин, Нова година. Изследва се влиянието на медии, масова култура и дигитални технологии върху съвременните празнични практики.

Обсъжда се и въпросът за комерсиализацията на празниците, тяхната роля в културната индустрия и туризма, както и тяхното значение за изграждането на лична, локална, национална и глобална идентичност. Чрез този широк подход студентите придобиват умения за интерпретация на празничността като динамичен културен феномен.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се провежда под формата на лекции и семинарни занятия, съчетани със самостоятелна работа на студентите – четене на специализирана литература, анализ на конкретни празнични практики, подготовка на писмени разработки и участие в дискусии. Извънаудиторната заетост включва теренни наблюдения, работа с аудио- и видеоматериали, както и участие в празнични събития.

Оценяването се извършва чрез писмен изпит, който проверява усвоените теоретични знания, способността за критически анализ и умението за прилагане на научните подходи при интерпретацията на традиционни и съвременни празници.

ТРАДИЦИИ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: III

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,

analuleva@gmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината „Традиции и културно наследство“ има за цел да запознае студентите с теоретичните и приложни проблеми, свързани с разбирането и изучаването на традициите, както и с управлението и социалните употреби на културното наследство. Курсът предлага систематизиран поглед върху динамиката на традиционните културни практики и тяхната трансформация в съвременната културна среда.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната програма има теоретична и практико-приложна насоченост и разглежда две основни тематични области – конструирането и функциите на традициите и на културното наследство. Курсът запознава студентите с основните концепции и подходи в етнографията и фолклористиката, като акцентира върху ролята на традициите като социален и културен феномен.

Особено внимание се отделя на механизмите за съхранение, интерпретация и управление на културното наследство, както и на неговите различни употреби – в образованието, музейните практики, културния туризъм и медийните комуникации. Студентите се запознават с примери от българската и световната практика, които демонстрират как традициите и наследството се адаптират към съвременните социални и културни условия.

Програмата съчетава теоретични лекции с практически упражнения – анализ на музейни колекции, подготовка на проекти за съхранение и популяризиране на културно наследство, наблюдение и документация на местни обичаи и празници.

Очаквани резултати

След завършване на курса студентите трябва: да познават основните теоретични и приложни проблеми, свързани с конструирането, управлението и употребите на традициите и културното наследство; да имат базисни знания за механизмите на съхранение и интерпретация на културното наследство; да могат да прилагат получените знания на практика, като работят в етнографски музеи или институции, занимаващи се с опазването и управлението на културни ценности; да разбират ролята на традициите и наследството за формирането на идентичности и културна комуникация.

Технология на обучението и оценяване

Обучението се провежда чрез лекции и семинарни занятия, съчетани със самостоятелна работа на студентите – четене на специализирана литература, анализ на етнографски материали и подготовка на писмени задания. Извънаудиторната заетост включва наблюдение на местни обичаи, работа с музейни експозиции и участие в практически проекти.

Оценяването се извършва чрез текущ контрол, който отчита активността на студентите по време на лекции и семинари, качеството на писмените задания, участието в дискусии и практически упражнения. В края на семестъра се формира окончателна оценка на базата на тези компоненти, без провеждане на писмен изпит.

ПЪТЕПИСИ, ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИ И ТУРИЗЪМ

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Доц. д-р Роман Хаджикосев, Катедра по литература и етнология

r.hadjikosev@swu.bg

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината Пътеписи, пътешественици и туризъм е избираема и се преподава само под формата на лекции (30 ч.). Акцентът на предмета се поставя върху идеята за мобилност на човека през различните етапи от историческото му формиране. Специално

внимание се обръща на модерната епоха и различните начини и видове на пътуване – от туристически до екстрени.

Съдържание на учебната дисциплина:

В лекционния курс се представят различните видове туризъм, както и спецификата на всеки един от тях. В исторически аспект се проследяват различните видове пътувания. Търси се зависимостта между спецификата на пътуванията и текстовете, които се появяват и описват различните пътувания. Обръща се повишено внимание върху жанровата диференциация на различните текстове, като се поставя акцент на очерковия жанр на пътеписа, който е най-разпространения начин за представяне на пътувания.

След успешното завършване на курса студентите следва да могат да: разпознават голям набор от непопулярни текстове, свързани с приключенската и пътеписната световна литература; имат умения да анализират народопсихологически характеристики на българските пътешественици, в сравнение с тези с друг произход; имат способност да различават сполучливи и посредствени текстове на базата на художествени критерии; да познават широк кръг от географски реалии, които са представени в историко-социален аспект.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по дисциплината се осъществява изцяло под формата на лекции, като се акцентира върху систематичното представяне на историческите и съвременни аспекти на пътуванията и туризма. Лекциите имат изследователски и аналитичен характер, като студентите се насърчават активно да участват чрез дискусии, въпроси и коментари, свързани с разглежданите текстове и историко-културни явления. Оценката се формира на базата на текущо оценяване, което има за цел да комбинира теоретични знания с умения за критичен анализ и интерпретация на текстове, както и да развие способността на студентите да поставят пътуванията в историко-социален контекст и да разпознават културни и народопсихологически особености на различни пътешественици.

ТРАДИЦИОННА КУЛТУРА И ВИЗУАЛИЗАЦИЯ

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра Културология

Факултет по изкуствата

Лектори:

Доц. д-р Димитрия Спасова, Катедра Културология

d.spasova@swu.bg

тел. +359 73 588 501

Анотация:

Дисциплината има за цел да запознае студентите с празниците и обредите от семейния и календарния цикъл, както и с някои специфични елементи на традиционната култура, свързани с дома, храната и пространството. Те се разглеждат като ресурс за културна анимация, за организиране на културни събития и за тяхната визуализация в съвременния културен туризъм. Курсът има практическа насоченост, като акцент се

поставя върху самостоятелните теренни наблюдения и разработването на проекти за визуализация на елементи от традиционната култура. Така студентите получават умения да трансформират традицията в актуален културен ресурс и да участват в създаването на културни продукти с образователен, туристически и социален потенциал.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът започва с въведение в проблематиката и запознаване със същността, принципите и функциите на културната анимация. Традиционната култура се разглежда като богат източник за визуализация и за създаване на културни продукти, свързани с празници, обреди и всекидневни практики.

Особено внимание се отделя на ролята на етнографските музеи, сканзените и специализираните експозиции за представянето на традиционната култура. Анализират се и различни форми на културна визуализация като фестивали, събития и възстановки, които позволяват на традицията да бъде преживяна в съвременен контекст.

Студентите усвояват методи за теренно наблюдение и документиране на празнична обредност, като развиват умения за събиране и интерпретация на етнографски данни. Финалната част на курса включва разработването на проект за тематично събитие на фолклорна тематика, което интегрира придобитите знания и умения.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се провежда под формата на лекционни занятия и самостоятелна работа на студентите. Извънаудиторната заетост включва консултации с преподавателя, писмени задания, теренни наблюдения, разработване на проекти за културни събития и визуализации на елементи от традиционната култура.

Оценяването е под формата на текуща оценка, която се базира на: активно участие в лекции и дискусии; представяне на резултатите от теренни наблюдения; писмени задания и анализи; разработка и защита на проект за културна анимация.

Този подход осигурява непрекъсната обратна връзка и стимулира студентите да прилагат знанията си в практически контекст.

МЕДИИ И ТРАДИЦИОННА КУЛТУРА

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра Културология

Факултет по изкуствата

Лектори:

Доц. д-р Димитрия Спасова, Катедра Културология

d.spasova@swu.bg

тел. +359 73 588 501

Анотация:

Дисциплината е посветена на изследването и представянето на традиционната култура в медиите. В рамките на курса студентите ще се запознаят с международните и българските институции, работещи в сферата на съхраняването на нематериалното

културно наследство, с процесите на неговата дигитализация и с начините за презентирането му във виртуална среда.

Специално внимание се обръща на дейността на ЮНЕСКО, на конвенциите за културно наследство и на списъците с елементи на нематериалното културно наследство. Курсът представя и националната система „Живи човешки съкровища“, както и българското участие в представителния списък на нематериалното наследство на ЮНЕСКО.

Освен институционалната и правна рамка, дисциплината изследва начините, по които традиционната култура присъства в печатните и електронните медии, социалните мрежи, уеб телевизията и виртуалния туризъм. Анализира се ролята на дигитализацията, мултимедийните архиви и виртуалните музеи за опазването и популяризирането на традиционната култура в глобализиран свят.

Съдържание на учебната дисциплина:

В началото на курса се прави въведение в проблематиката и се обсъжда същността на нематериалното културно наследство като част от културната идентичност. След това се представят основните институции и организации, които имат отношение към неговото опазване – както международни (ЮНЕСКО), така и национални (научни звена, центрове и програми).

Разглеждат се практики за дигитализация на културното наследство и създаването на мултимедийни хранилища – виртуални музеи, библиотеки и енциклопедии. Особено внимание се отделя на визуализацията на традиционната култура в различни медийни среди – визуални, печатни и дигитални. Анализира се и ролята на социалните мрежи и интернет платформите за популяризиране на традицията, както и новите форми на уеб телевизия и културен туризъм.

В края на курса студентите се очаква да имат задълбочено разбиране за мястото на традиционната култура в медиите и за възможностите за нейното адаптиране и съхраняване в условията на глобализация и дигитална трансформация.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се състои от лекционни занятия и самостоятелна работа на студентите. Извънаудиторната заетост включва: консултации с преподавателя; писмени задания и анализи по конкретни теми; работа с дигитални ресурси и мултимедийни материали; разработване на проект, свързан с визуализация или дигитализация на елемент от традиционната култура.

Оценяването на придобитите знания и умения се извършва чрез текуща оценка, която се базира на: активно участие в лекции и дискусии; представяне на писмени задания и казуси; финален практически проект.

Текущото оценяване гарантира постоянна обратна връзка и насърчава студентите да прилагат теоретичните си познания в практически контекст.

КАНОНИЧНИ И НЕКАНОНИЧНИ РЕЛИГИОЗНИ ФОРМАЦИИ В БЪЛГАРСКАТА ТРАДИЦИОННА ОБЩНОСТ

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Доц. д-р Елена Азманова-Рударска, Катедра по литература и етнология
eazmanova@abv.bg
тел. +359 73 588 534

Анотация:

Да запознае студентите с появата и развитието на първите религиозни учения по българските земи, познати ни от книжовни източници на старославянски/старобългарски език. Това са каноничните християнски деноминации (източноправославие, католицизъм, протестантство), юдаизма и ислям, както и някои неканонични форми като средновековни ереси и съвременни религиозни учения и практики (езотерични учения и нови духовни движения). Обхватът на темите, застъпени в дисциплината, е от Средновековието (IX – XVII век), Възраждането (XVIII-XIX век) и новото време до края на XX век. Очертава се мястото на религиозните учения в развоя и модернизацията на българското общество. Дава се отговор на въпросите как неканоничните учения се включват в социокултурния контекст и какви идеи и процеси генерират в традиционното общество, включвайки все по-големи групи от последователи.

Прави се коментар на представите за канонично и неканонично религиозно знание, разглеждат се групите религиозни деноминации, популярни по българските земи, очертават се особеностите на техния генезис и пряка връзка с традициите на българските общности..

Съдържание на учебната дисциплина:

Първият блок „Из историята на религиозните вярвания“ разглежда динамиката на религиозните представи по българските земи от езическите времена до християнизацията през 864 г., като акцентът пада върху православие, юдаизма, религиозните и етническите граници, както и върху каноничните и неканоничните идеи в средновековното християнство. Специално внимание се обръща на еретическите учения и тяхното отражение в традиционните общности, на богомилските мотиви в храмовата архитектура и живопис, както и на книжовните приписки, съхранили свидетелства за тези вярвания. Анализират се процесите на усвояване на нови религиозни кодове през Късното Средновековие, влиянието на източните религии върху представите за свещеното, както и ролята на западните християнски деноминации и католицизма. В тази връзка се разглежда и ислямът на Балканите – едновременно като противопоставяне и като взаимодействие, с акцент върху общите религиозни пространства и неканоничните представи в бита на българина. Блокът завършва с фокус върху религиозните търсения на Възраждането и досега между традиционни общности и мисионери, появата на протестантството, библейските и парабиблейските кодове, както и възникването на езотерични школи през XIX век – спиритизъм, теософия, дъновизъм и масонство, вписани в по-широкия контекст на европейските тайни учения и тяхното значение за българската културна памет.

Вторият тематичен кръг „Ролята на религията в традиционното общество“ представя религията като социален интегратор и анализира празниците и общностните форми на преживяване на свещеното. Разглеждат се ритуалите, култовете и празниците като ключови прояви на религиозното действие, включително преходните ритуали, и се проследява взаимодействието между официалните религии – православие, католицизъм, протестантство – и народните вярвания, свързани с магически практики, образите на самодиви и вампири, както и почитането на лечители светци като св. Георги, св. Никола, св. Пантелеймон, св. св. Козма и Дамян. Тематичният акцент пада също върху верските пространства – капища, оброци, храмове, тюрбета и текета – и върху ролята на

религиозните функционери: свещеници, проповедници, мисионери, магьосници, жреци и учители. Важен акцент е поставен върху религиозната символика и нейните функции в традиционните български общности, както и върху свещеното знание – проповедта, грижата за душата, пътищата на спасение и просветление. Курсът завършва с подготовка на курсови разработки и презентации, като се дават методически насоки, библиография и се осъществява представяне и оценяване на студентските изследвания.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се състои от лекционни занятия и самостоятелна работа на студентите. Извънаудиторната заетост включва: консултации с преподавателя, писмено разработване на задачи и теми (курсови работи), работа с библиография (събиране и обработване на материал) и др. Оценяването на придобитите знания по учебната дисциплина се извършва чрез текуща оценка, която се базира на текущия контрол.

ТРАДИЦИОННО НАРОДНО ОБЛЕКЛО

ECTS кредити: 2

Форма на оценяване: т.о.

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+0су+2иаз

Статут на дисциплината: избираема

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология
Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,
analuleva@gmail.com
тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината *Традиционно народно облекло* запознава студентите с облеклото на българите и другите етнически и религиозни общности от прединдустриалната епоха и неговата промяна в модерните времена, както и със съвременните употреби на традиционни народни носии.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната програма на дисциплината *Традиционно народно облекло* предоставя знания за един важен дял от традиционната (прединдустриална) култура, каквото е облеклото на човека. Съчетавайки утилитарната функция със символичните значения на отделни елементи и начин на носене, дрехата има разпознаваема за носителите на традиционната култура функция на социален знак. Курсът запознава студентите с историята на костюма, облеклото на хората от прединдустриалната епоха, регионални особености и типология; забраждания и украса; обредни функции на дрехата; промените в периода на българското Възраждане и превръщането му в градско облекло; съвременна употреба на традиционните носии.

След успешното завършване на курса студентите следва да: познават основните типове народно традиционно облекло, да могат да идентифицират елементите и регионалната принадлежност на костюма; да са запознати със социалната и знакова функция на дрехата; да имат знания, които да им позволят да работят в етнографски музей или в институции, свързани с опазването и управлението на културното наследство.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по дисциплината се провежда под формата на лекции, като акцентът е върху систематичното представяне на традиционното българско облекло и неговите регионални и социални особености. Студентите се запознават с историческата еволюция на костюма от прединдустриалната епоха до модерните времена и със съвременните употреби на народните носии. Оценяването цели да съчетае теоретични знания с практически умения за разпознаване и анализ на народното облекло и неговите функции. То също така развива компетенции, които позволяват на студентите да работят в етнографски музеи или институции, свързани с опазването и управлението на културното наследство.

ТРАДИЦИОННО ЖИЛИЩЕ, УРЕДБА И ПОКЪЩНИНА**ECTS кредити:** 2**Форма на оценяване:** т.о.**Семестър:** II**Седмичен хорариум:** 2л+0су+2иаз**Статут на дисциплината:** избираема**Методическо ръководство:**

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Проф. д-р Ана Лулева, Катедра по литература и етнология,

analuleva@gmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината *Традиционно жилище, уредба и покъщията* предлага на студентите задълбочени познания за традиционното селище, жилище и начина на обитаване в традиционната (прединдустриална) култура на българите и другите основни етнически общности в България; да добият знания за развитието на науката и съвременните подходи в изследването на традиционната култура.

Съдържание на дисциплината:

Водеща е концепцията за културата като динамична система и разглеждането ѝ в съответния социален и исторически контекст. Главните тематични области обхващат в пълнота представянето на селището, жилището, уредбата и покъщията в прединдустриалната епоха. Разглеждането на феномените в историческа перспектива предполага и представяне на промените в периода на модерността – от времето на българското Възраждане и след Освобождението. Обучението по дисциплината си поставя задача на основата на получените теоретични знания студентите да познават селището, жилището, уредбата и покъщията с основните регионални варианти; да имат компетентност за използваните термини. Студентите се запознават с основните трудове, свързани със събирането и изследването на проблематиката.

След завършване на курса студентите трябва: да познават основните концепции за българската традиционната/предмодерна култура; познават етнографията на България в основните ѝ дялове и регионални варианти; могат да обсъждат културните явления, имайки предвид тяхната историческа динамика и механизми за конструиране

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по дисциплината се провежда предимно чрез лекции, като основният подход е аналитично и систематично представяне на селището, жилището, уредбата и покъщнината в прединдустриалната култура на България. Лекциите са съпроводени с визуални илюстрации, примери от етнографски изследвания и обсъждания на основните термини, понятия и концепции, използвани при изследването на традиционната култура. Текущото оценяване цели да развие както теоретични знания, така и аналитични и практически умения, позволяващи на студентите да обсъждат културните явления, като отчитат тяхната историческа динамика и социален контекст. Методът осигурява постоянна обратна връзка и мотивира студентите да прилагат знанията си активно през целия курс.

ХРАНА И ХРАНЕНЕ

ECTS кредити: 7

Форма на оценяване: изпит

Семестър: II

Седмичен хорариум: 2л+1су+11иаз

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра по литература и етнология

Филологически факултет

Лектори:

Доц. д-р Илия Недин, Катедра по литература и етнология,

i_nedin@hotmail.com

тел. +359 73 588 534

Анотация:

Дисциплината „Храна и хранене в българската култура“ има за цел да представи студентите задълбочено с традиционната българска кухня, като разглежда както функционалната роля на храната, така и нейното място в обредната система. Курсът проследява историческото развитие на хранителните навици и традициите, влиянието на географските и социалните фактори върху храненето, както и процесите на модернизация и глобализация, които променят съвременните хранителни практики. Студентите ще придобият знания за традиционни продукти и ястия, регионални особености, методи на приготвяне и съхранение на храната, както и за здравословните и модерни тенденции в съвременното хранене.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът разглежда храната като комплексен социален, културен и функционален феномен. Във въведението се определя понятието „традиционна храна“ и се обсъжда нейното място в културата, като се акцентира на функционалната и социална роля на храненето.

Следват лекции, които разглеждат основните хранителни продукти и ястия, техните регионални различия и методи на приготвяне, както и типичните за всекидневното и празниците ястия. Храната се изучава и като част от обредната система: празнични и ритуални ястия за Коледа, Великден, Сирни Заговезни и Гергьовден, символика на храната в обредите и връзката ѝ с религията и социалния ред.

Отделна тема разглежда функционалната и социална роля на храненето, традиционните хранителни навици и правилата за консумация, както и значението на трапезата за

семейството и общността. Следват лекции за традиционните методи на приготвяне и съхранение на храната, влиянието на природни условия и географски фактори върху диетата.

Курсът проследява прехода към модернизация – влиянието на урбанизацията и индустриализацията върху храната, промените в хранителните навици и социалното значение на трапезата. Обсъждат се съвременните тенденции и съчетаването на традиция и модерност чрез модерни ресторанти, фюжън кухня и съвременни интерпретации на обредни ястия, както и кулинарни фестивали и популяризацията на традиционната кухня в дигиталната и глобализирана епоха.

Последните лекции разглеждат влиянието на глобализацията върху храненето, разпространението на международни кухни и глобални хранителни марки, промяната в дневния ритъм на хранене и навиците на младите поколения, както и съвременните тенденции в здравословното хранене, включително фитнес култура, вегетарианство и веганство.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението се състои от лекционни занятия и самостоятелна работа на студентите. Извънаудиторната заетост включва консултации с преподавателя, писмено разработване на задачи и теми (есе, мини-проекти), анализ на визуални и текстови материали, участие в дискусии и наблюдение на кулинарни практики.

Оценяването на придобитите знания се извършва чрез текуща оценка, която се базира на: активно участие в лекциите и дискусиите; писмени задания, анализи и кратки проекти; представяне на конкретни примери от традиционната или модерната кухня; самостоятелни изследователски упражнения, включително проследяване на регионални и празнични практики.

Текущото оценяване осигурява постоянна обратна връзка, стимулира активно усвояване на материала и развива аналитични, културологични и практически компетенции по темата.